

Sygn. akt VIII GC 815/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Joanna Jankowska

Protokolant stażysta Maja Wróblewska

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2018 r.

w B. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w S.

i (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę

I. oddała powództwo przeciwko każdemu pozwanemu,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) spółki akcyjnej w S. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 917 zł (dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Joanna Jankowska

Sygn. akt VIII GC 2944/17

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagał się wydania w stosunku do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym co do kwoty 1701,80 zł z odsetkami ustawowymi i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot i dat wskazanych w pozwie, a także co do kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w wyniku kolizji komunikacyjnej z dnia 1 marca 2017 r. został uszkodzony pojazd marki (...) o numerze rejestracyjnym (...). Pozwany jako ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej pojazdu sprawcy tej kolizji uznał swoją odpowiedzialność za szkodę i wypłacił bezsporną część odszkodowania za najem pojazdu zastępczego w kwocie 2047,80 zł. Powód uznał tę kwotę za niewystarczającą, bowiem koszt najmu pojazdu za okres od dnia 13 marca 2017 r. do dnia 28 marca 2017 r. wyniósł 3549,60 zł. W dniu 13 marca 2017 r. poszkodowany zawarł z powodem umowę cejsi prawa do zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Powód

stwierdził, że odszkodowanie wypłacone przez pozwanego z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego nie naprawiło w całości wynikającej stąd szkody, co uzasadnia powództwo.

Dodatkowo pozew obejmował żądanie zasądzenia kwoty 200 złotych tytułem poniesionych przez powoda kosztów analizy prawnej sprawy pod kątem zasadności roszczenia. Z uwagi na brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym sprawa została skierowana do rozpoznania na rozprawie.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany podniósł brak legitymacji procesowej biernej po jego stronie. Pozwany wyjaśnił, że w dniu zdarzenia pojazd sprawcy pojazd był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółce Akcyjnej w W., a szkodę likwidowano w trybie tzw. bezpośredniej likwidacji szkody. Pozwany wniósł o zawiązanie do wzięcia udziału w sprawie (...) S.A. w W., który jest podmiotem właściwym do występowania w postępowaniu w charakterze strony pozwanej.

W odpowiedzi na pozew dopozwany (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu dopozwany zakwestionował zarówno stawkę czynszu najmu przyjętą przez powoda, jak i okres najmu pojazdu zastępczego. Pozwany twierdził, że poszkodowany w toku postępowania likwidacyjnego był informowany o akceptowalnych kosztach najmu pojazdu zastępczego. Ponadto poszkodowanemu zaoferowano również możliwość wynajmu pojazdu zastępczego, ale z tej możliwości nie skorzystał.

Sąd ustalił, co następuje:

Poza sporem jest, iż w dniu 1 marca 2017 roku samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...) został uszkodzony w wyniku kolizji spowodowanej przez kierowcę ubezpieczonego w (...) Spółce Akcyjnej w W. w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody związane z ruchem tych pojazdów.

W związku z powyższym poszkodowany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. w okresie od dnia 13 marca 2017 roku do dnia 28 marca 2017 roku wynajmował od powoda pojazd zastępczy marki (...). Był on niezbędnym jednym z pracowników do wykonywania obowiązków służbowych.

W treści pkt 10 Warunków Szczególnych (WS) umowy najmu pojazdu zastępczego w ramach programu (...) powód zastrzegł, że najemca (poszkodowany) nie zostanie bezpośrednio obciążony kosztami wynajmu, płatność nastąpić miała bezgotówkowo w formie cesji wierzytelności.

Poszkodowany nie poniósł kosztów najmu wskazanego wyżej pojazdu zastępczego.

Dowód: umowa najmu samochodu – k. 24-26 akt, protokół zdawczo odbiorczy - k. 36 akt, zeznania świadka E. M. – k. 79-80 akt, zeznania świadka K. M. – k. 79-80 akt.

W dniu 13 marca 2017 r. poszkodowany podpisał z powodem umowę sprzedaży wierzytelności w postaci prawa do odszkodowania za korzystanie z samochodu zastępczego z tytułu szkody powstałej w związku ze zdarzeniem komunikacyjnym z dnia 1 marca 2017 roku. Jako podmiot odpowiedzialny wskazano pozwanego (...) Spółkę Akcyjną w S..

Dowód: umowa cesji wierzytelności - k. 27 akt

Powód wystawił poszkodowanemu fakturę VAT na kwotę 3 549,60 złotych netto stanowiącej zapłatę tytułem czynszu najmu pojazdu zastępczego za 26 dni.

Dowód: faktura VAT nr (...) – k. 38 akt

(...) Spółka Akcyjna w S. w ramach bezpośredniej likwidacji szkody przyznało i wypłaciło powodowi kwotę 2047,80 zł netto za 15 dni najmu pojazdu zastępczego.

Dowód: decyzja z dnia 19.07.2017 r. – k. 19 akt, potwierdzenie operacji – k. 37 akt.

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych oraz ich odpisów przedłożonych przez strony, a także w oparciu o zeznania świadków E. M. i K. M., które były logiczne i jasne.

Powództwo w niniejszej sprawie nie zasługiwało jednak na uwzględnienie, albowiem powód nie posiadał legitymacji czynnej do dochodzenia roszczenia w niniejszej sprawie. Powód nie zawarł bowiem ważnej i skutecznej umowy przelewu wierzytelności z tytułu odszkodowania. Ponadto umowa cesji wierzytelności obejmowała roszczenia wobec pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S., który to podmiot nie odpowiadał za przedmiotową szkodę – likwidował ją bowiem jedynie w ramach systemu „bezpośredniej likwidacji szkody”. Bezspornym jest natomiast, że granice odpowiedzialności podmiotów działających w ramach porozumienia nie są tożsame ze szkodą. Kwestia bezpośredniej likwidacji szkody była już przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa sądowego. Jej istotę trafnie wyjaśnił Sąd Okręgowy w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 grudnia 2016 r. (XIII Ga 595/16; opubl.: orzeczenia.lodz.so.gov.pl), gdzie stwierdził, że polega ona na „likwidacji szkody w pojeździe klienta (...) z ubezpieczenia OC sprawcy szkody ubezpieczonego w innym zakładzie ubezpieczeń. Podstawą prawną podejmowanych przez [ten podmiot] działań jest art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 roku, poz. 950), który stanowi, że zakład ubezpieczeń może – na wniosek osoby uprawnionej – wykonywać czynności ubezpieczeniowe, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 2 oraz ust. 5 pkt 1 i 2 ww. ustawy, także z tytułu umów zawartych w innym zakładzie ubezpieczeń w granicach odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, który zawarł umowę OC z posiadaczem pojazdu, którego kierowca wyrządził szkodę. Likwidacja szkody tzw. bezpośrednia polega na tym, że na podstawie umowy zlecenia zawartej z poszkodowanym [ubezpieczyciel] ustala sprawcę określonej szkody komunikacyjnej, rozmiar i wysokość tej szkody i wypłaca świadczenie równe temu jakie przysługuje poszkodowanemu z polisy OC sprawcy. Po wypłacie tego świadczenia, w związku z zawartą umową zlecenia i przelewem wierzytelności, [ubezpieczyciel] występuje z roszczeniem o zwrot wypłaconej kwoty do zakładu ubezpieczeń sprawcy”.

Nie budzi wątpliwości, że tylko ze stosunku określonego przez prawo materialne płynie uprawnienie konkretnego podmiotu do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu konkretnemu podmiotowi. To szczególne uprawnienie, oceniane z punktu widzenia prawa materialnego, nazywane jest legitymacją procesową. Jeśli zostanie wykazane, że strony są związane prawnomaterialnie z przedmiotem procesu, którym jest roszczenie procesowe, to zostanie wykazana legitymacja procesowa powoda i pozwanego. Brak legitymacji czynnej prowadzi do oddalenia powództwa.

W niniejszej sprawie Sąd ustalił, że w treści pkt. 10. Warunków Szczególnych (WS) umowy najmu pojazdu zastępczego powód zastrzegł, iż najemca (poszkodowany) nie zostanie bezpośrednio obciążony kosztami wynajmu, płatność nastąpić bowiem miała bezgotówkowo w formie cesji wierzytelności.

Zauważyć trzeba, że już tego samego dnia w którym sporządzona została przedmiotowa umowa najmu pojazdu zastępczego pomiędzy powodem (jako wynajmującym), a poszkodowanym (jako najemcą) – tj. 13 marca 2017 r. – została pomiędzy tymi samymi stronami dokonana cesja wierzytelności dotycząca prawa poszkodowanego do zwrotu kosztów z tytułu najmu pojazdu zastępczego wynajętego u powoda, stanowiąca załącznik nr 1 do umowy najmu. Wprawdzie w treści faktury VAT wystawionej następnie przez powoda poszkodowanemu w dniu 1 maja 2017 r. wskazano dzień 15 maja 2017 r. jako termin płatności należności z tego tytułu, to jednak w świetle powołanego wyżej postanowienia pkt 10 Warunków Szczególnych (WS) umowy najmu, nie mogło stanowić to wezwania dłużnika do zapłaty w myśl art. 455 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., IV CK 28/05, LEX nr 180911). W

dacie tej, a także i później, kosztami najmu pojazdu zastępczego poszkodowany nie miał zostać obciążony, a strony tej umowy pozostawały mylnym w przekonaniu, iż zostały one już „uregulowane” poprzez ww. cesję wierzytelności. (por. wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VIII Wydziału Gospodarczego, sygn. akt VIII Ga 5/18).

Nie można w świetle powyższego uznać, że w niniejszej sprawie mogło dojść skutecznie do przelewu wierzytelności względem ubezpieczyciela z tytułu odszkodowania – obejmującego refundację celowych i rzeczywiście poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego – który mógłby doprowadzić do „zapłaty” wierzytelności z tytułu najmu pojazdu zastępczego, skoro poszkodowanemu w tej dacie nie przysługiwała (nie mogła przysługiwać) żadna wierzytelność z tego tytułu. Dopiero bowiem poprzez rzeczywiste poniesienie kosztów takiego najmu mogłaby powstać wierzytelność odszkodowawcza względem ubezpieczyciela, jej przelew nie mógłby więc służyć zapłacie kosztów najmu.

Podkreślić przy tym trzeba, że w niniejszej sprawie nie zachodzi przypadek – dopuszczalny w świetle orzecznictwa – przelewu wierzytelności przyszłej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 422/10, „Monitor Prawa Bankowego” 2012/11/33-37). Nie mógł bowiem dojść do skutku przelew wierzytelności, która de iure nie zaistnieje. Przeniesienie praw z tego tytułu, a więc pełny skutek przelewu, mógłby przecież nastąpić dopiero z chwilą ich powstania (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1997 r., III CZP 45/97, OSNC 1998, nr 2, poz. 22, a także uzasadnienie wyroku tego Sądu z dnia 4 marca 2010 r., I CSK 439/09, LEX nr 577681). W niniejszej sprawie skutek taki mógłby bowiem powstać dopiero z momentem indemnizacji szkody – w postaci poniesienia przez poszkodowaną wydatków związanych z najmem pojazdu zastępczego – co jednak nie nastąpiło. (por. wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, VIII Wydziału Gospodarczego, sygn. akt VIII Ga 5/18).

Z powyższych względów niezasadne było również żądanie powoda obejmujące kwotę 200 złotych tytułem poniesionych kosztów przedśądowej analizy prawnej sprawy.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 822 § 1 k.c. a contrario w związku z art. 509 k.c. Sąd orzekł jak w pkt I. wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądając od powoda na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w S. kwotę 917,00 złotych tytułem kosztów procesu. Na powyższą kwotę składa wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 900,00 złotych oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. (pkt. II)

Na tej samej zasadzie Sąd rozstrzygnął o kosztach należnych pozwanemu (...) Spółce Akcyjnej w W., z tym zastrzeżeniem, iż koszty te nie obejmowały opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego (pkt. III wyroku).

SSR Joanna Jankowska